

1997-12-05

231-11163-97
25 02 141

Enligt sändlista

NATURRESERVATET HOLSTERÖRARNA I KALIX KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7§ naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Norrbottens län.

UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets namn:	Holsterörarna
Kommun:	Kalix
Lägesbeskrivning:	9 km SSO om Sikkäs. Gröna (topografiska) kartan 25M SV
Fastigheter:	Holsterörarna 1:1
Area:	141 ha
Därav landarea:	21 ha
Markägare:	Staten. Marken förvaltas av Statens Fastighetsverk

BESKRIVNING AV RESERVATET

Reservatet är beläget mellan Siksundsön och Bergön i den västra delen av Kalix skärgård. Området omfattar de två storblockiga öarna Västerst- och Mitti-Holsterören samt den låglänta halvön Landerst-Holsterören som i norra delen är sammanbunden med Bergön. Öarna är till stor del klädda med örtrik blandskog. På de två sydligaste öarna är träden fläckvis rejält grova trots det mycket storblockiga underlaget, vilket ger ett dramatiskt intryck. Bebyggelse finns endast på Västerst-Holsterören i form av en fritidsstuga.

Landerst-Holsterören har en storlek på 4,5 ha. Det är en låglänt och avlång moränö med ett trädskikt dominerat av björk. Skogen är öppen, främst i södra delen och ger intryck av betespräglan. I fältskiktet står rikligt med hässlebrodd, bergslok och många olika lågörter. Nordbräken bildar små bestånd och här och var växer enbuskar. På den

1997-12-05

231-11163-97
25 02 141

västra stranden finns ett vackert bestånd av rörfilen. I den norra delen av halvön är skogen något tätare med större graninblandning. En viss gallring har skett och den döda veden är bortplockad. Då skogen på halvön är blandad och olikåldrig har den dock bibehållit sin naturskogskaraktär och har därmed stort skyddsvärde som örtrik blandskog.

Mitti-Holsterören är den största av reservatets öar med sina 12 ha. Ön är mycket storblockig och i vissa delar svårframkomlig. I söder bildar ön två landtungor med samma grovblockiga terräng och i viken mellan dessa står ett tätt bladvassbestånd. Trots underlaget är större delen av ön skogsklädd. I norr står tät, svårgenomtränglig granskog med inblandning av större björkar. Miljön är trolsk med stora stenbumlingar, vackert överhöjda av vägg-, hus- och kvastmossa. Marken är fläckvis lövtäckt men mellan dessa partier växer rikligt med lågörter som harsyra, linnéa, ekkorbär och björkpyrola. Landtungorna har något glesare skog som bär spår efter plockhuggning och vedtäckt. Kvar finns dock en hel del gamla björkar och grova granar, många med en brösthöjdsdiameter på över en halv meter. Lågor av björk är vanliga och fläckvis ligger även rikligt med granlågor. På granlågor förekommer bl a vedsvampen harticka (*Onnia leporina*) liksom en stor förekomst av granticka (*Phellinus chrysoloma*) vilket tyder på en viss skoglig kontinuitet.

Västerst-Holsterören är en långsträckt ö på 4,5 ha av samma storblockiga typ som den ovanstående. Ön hyser en fritidsstuga på den norra udden med en tillhörande stenpir vid den västra stranden. Skogen påminner om den på Mitti-Holsterören med ger intryck av att vara något mer städad. Detta syns framför allt väster om stugan där beståndet är kraftigt utglesat. De riktigt grova björkarna och granarna påträffas i mindre omfattning. En del lågor ligger dock kvar och på granlåga förekommer bl a harticka (*Onnia leporina*) och sprickporing (*Antrodia crustalina*). Den sistnämnda är ytterst sällsynt i Norrbottens kustland och klassad som 2, sårbar, på Artdatabankens röda lista. På öns östra sida växer ett välutvecklat havtornsbestånd.

ÄRENDETS BEREDNING

Kronholmarna i Norrbottens skärgård (med undantag för Brändöskäret 1:1 och Sandön 5:1 Tjuvholmen) avsattes genom Domänverkets beslut 1988-09-05 som domänreservat. Vid Domänverkets bolagisering 1992 beslutades att samtliga kronholmarna skulle kvarstå i statens ägo och under Statens fastighetsverks förvaltning.

Naturvårdsverket och Statens fastighetsverk (SFV) slöt 1995-10-27 en överenskommelse om att mark med särskilt stora naturvärden skulle kunna förordnas som naturreservat utan ersättningsanspråk från SFV. I överenskommelsen ingick bland annat kronholmarna. Regeringen gav i uppdrag till berörda länsstyrelser att med utgångspunkt i överenskommelsen besluta om erforderliga förordnanden enligt naturvårdslagen (1964 : 822).

Länsstyrelsen har nu utrett naturvärdena på kronholmarna. Holsterörarna bedöms ha så höga naturkvalitéer att bildande av naturreservat är motiverat.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

1997-12-05

231-11163-97
25 02 141

Ändamålet med reservatet är att bevara öarnas naturliga successioner, flora och fauna. Ändamålet är även att bevara öarnas typiska landformer och jordarter, vilka bildats och fortfarande bildas genom vind- och vågverkan på de nya stränder som genom landhöjningen reser sig ur havet. Inom ramen för dessa mål skall reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen att i beslutet angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom reservatet.

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att:

1. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd
2. Ta bort eller upparbeta stående eller liggande döda träd
3. Skada eller förändra mark eller vegetation så väl på land som på havsbotten, till exempel genom att anlägga väg, anordna upplag, gräva, schakta eller dika
4. Sätta upp tavla, plakat eller skylt

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

5. Uppföra eller utöka byggnad eller anläggning
6. Muddra i syfte att uppföra båtled samt för att uppföra pirar eller annan anläggningsplats
7. Anlägga luft- eller markledning

Utän hinder av ovanstående föreskrifter är det dock tillåtet för stugägare att utföra siktröjning av strandskog som ligger i omedelbar anslutning till huvudbyggnad. Inom det område som hävdas som tomt är det också tillåtet att ta reda på fallna träd eller träd som riskerar falla samt att utföra markanläggningar. Som hävdad tomt räknas i detta sammanhang ett område inom 25 meters radie från huvudbyggnad. Åtgärder utanför detta område erfordrar länsstyrelsens tillstånd.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för underhåll av befintliga stigar, enslinjer, sjömärken eller de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Utän hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med Rennäringslagen. Lokalisering och utformning av eventuella nya anläggningar samt ändring av befintliga anläggningar skall dock ske i samråd med länsstyrelsen (20 § naturvårdslagen).

Inom reservatet får fiske bedrivas i enlighet med bestämmelserna i gällande fiskelag.

1997-12-05

231-11163-97
25 02 141

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om markägarens skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla de åtgärder och anläggningar som erfordras för:

1. Reservatets vård och skötsel
2. Besökande allmänhet
3. Sjösäkerhet

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Reservatet är tillgängligt enligt allemansrätten. Förutom de inskränkningar som följer av andra lagar och förordningar gäller förbud att:

1. Skada mark eller vegetation, även döda stående eller liggande träd
2. Störa djurlivet
3. Elda direkt på klipphällar

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter och åtgärder som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 2.

Länsstyrelsen kan i särskilda fall medge undantag från gällande reservatsföreskrifter (12 § naturvårdslagen).

GÄLLANDE REGLER

För att skydda det känsliga djurlivet och förhindra skador på vegetationen är det enligt länsstyrelsens beslut 1976-02-10 (11.1291-886-76) förbjudet att köra med motordrivet fordon i terräng på samtliga öar och holmar i Norrbottens skärgård. Enligt beslutet är det dock tillåtet att framföra motordrivet fordon i terräng för bl a följande ändamål:

1. Statliga och kommunala tjänstemän i tjänsteärende
2. Stugägares färd till egen stuga. Härvid skall närmaste väg mellan strand och stugplats användas
3. Parkering av skoter i strandområde i samband med rastning

ÖVRIGT

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet enligt bilaga 3.

Ett övergripande beslut om vilka av skärgårdens domänreservat som skall omföras till naturreservat har tagits av länsstyrelsens styrelse 97-12-05. Holsterörarna ingår bland dessa domänreservat.

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Björn Rosengren. Föredragande var avdelningsdirektör Bengt Landström. I den slutliga handläggningen har länsexperten för naturvård Hans Furmark, biolog Camilla Carlsson samt företrädare för rättsenheten deltagit.

Björn Rosengren

Bengt Landström